

837 E. G. SEDERHOLM – J. V. SNELLMAN 10.XI 1867

RA, JVS samling

Kuopio den 10 Nov. 1867.

Herr Senator!

Försöken att ur grankåda framställa terpentin olja ha öfverensstämmande ådagalagt att endast 1 procent af denna olja kan erhållas – åtminstone af en sådan kåda, som är samlad om hösten. Troligtvis innehåller den om våren samlade mera. Den harz (Bierpech) som jag af ifrågavarande kåda framställt, har i alla afseenden lyckats väl; en härvarande ölbryggare, åt hvilken jag lemnade prof deraf, försäkrade den vara jemförlig med den bästa tyska.

10

Af talkåda kan nu intet harz framställas, emedan man icke kan erhålla ens något så när ren kåda, utan endast mer eller mindre kådiga spånor; dessa lemna dock terpentin olja i större mängd än grankådan. Terpentin oljan af såväl gran- som talkådan kan utan svårighet göras fullkomligt ren fri ifrån fremmande lukt.

På Lewäs jordbruksskola uppföres för närvarande under min ledning en kalcinerugn för pottaska.

20

Flere handelsmän ha omsider förklarat sig villiga att uppköpa pottaska. Denna afär har såsom det synes hittills icke lemnat några goda resultat, emedan största delen af den här uppköpta pottaskan varit sandblandad. Jag har hos flere handelsmän varit i tillfälle att se räkningar, i hvilka pottaskan af nämnde orsak endast blifvit betald med hälften af hvad den annars kostat. I de flesta fall säga handlandena här sig ha fått förlust på afären.

För några dagar råkade jag här i staden en forstmästare O. E. Dyberg ifrån Palojärvi revier inom Juuga socken, han sade sig på uppmaning af forststyrelsen att inkomma med förslag till undsättningsarbeten, föreslagit det 3 000 Mark skulle beviljas honom för uppköp af aska, kåda etc. hvilka materialier han derjemte åtagit sig att förädla och sedermera försälja. Jag tar mig ödmjukast friheten att till Herr Senatorns gunstiga åtanke rekommendera förslaget, ty jag håller före att härigenom allmogen icke allenast skulle få arbetsförtjenst utan derjemte ha tillfälle att inhemta kännedom om tillverkningsättet af ifrågavarande produkter. Det bör tilläggas att allmogen i Juuga skall höra till de mest nödlidande och tillika vara bland de okunnigaste i slöjder.

30

Om en vecka reser jag härifrån till St Michel.

40

Tecknar med djupaste Vördnad och högaktning

Herr Senatorns ödmjukaste tjänare
Erik Gabr. Sederholm

838 F. F. SIVÉN – J. V. SNELLMAN 10.XI 1867

RA, JVS samling

Pulkkila den 10. november 1867.

50

Välborne Herr Senator!

Sedan jag i enlighet med promemorians lydelse åtföljde Quisten till Alavo, hvarest Wasa Guvernören hade nedlagt den ena undervisnings-

stationen, och kvarstannade derstädes i tvänne dagar, så afreste jag derifrån den 18. Oktober om aftonen till Gamla Karleby, dit jag anlände den 20 på föremiddagen och anmälte mig genast hos Kronofogden öfver Pedersöre Härad Herr J. Holm, hvilken uppgaf sig hafva utsett Linnusperä by af Gamla Karleby socken till en undervisningsstation. Hit infann sig 16 personer af Allmogen ifrån Gamla Karleby och Kelvio socknar samt Nedervetil Kapell.

10 Dock önskade Kronofogden Holm att undervisning äfven skulle beredas åt de skogiga ifrån Undervisningsstationen längre aflägsna af frost svårt hemsökta Kapellena Ullava, Terijärvi, Kaustby, Öfvervetil, Toholampi, Ylikannus och Lestijärvi, hvilka alla särdeles väl egnade sig för denna industri, emedan redan för tjärbrännings skull kotade träden här förefinnas, af hvilka kåda med lätthet kan vinnas. Förden-skull besökte jag först Ullava, sedan, emedan det passade i vägen Jakobsstad, men träffade ej Handlanden Todén hemma, hvilken af Wasa Guvernören uppgafs såsom en af de driftigaste exportörerna inom länet för hartz och terpentin.

20 Ifrån Jakobsstad begaf jag mig till Kortjärvi by af Terijärvi kapell, såsom utgörande medelpunkten för Terijärvi, ÖfverVetil och Kaustby Kapeller, Hit infunno sig under de trenne dagarna jag här tillbragte för meddelandet af undervisningen 22. personer dels ifrån Terijärvi och dels ifrån Kaustby kapeller. Ifrån kortjärvi begaf jag mig till Widjeskog i samma kapell och derifrån till Gertula å Toholampi, hvart allmogen ifrån Lestijärvi, Toholampi och Ylikannus kapeller voro anmodade att infinna sig, men af de 8 personer, som infunno sig här voro 7 ifrån Toholampi och endast en ifrån Lestijärvi.

30 Ifrån Gertula begaf jag mig till Uleåborg, der jag inträffade samtidigt med Quisten den 3 november. Uleåborgs stad hade länets Guvernör utsett till en undervisningsstation. Derstädes dröjde vi i 4. dagar och infunno sig jemte en mängd stadsboer tvänne bönder ifrån Uleå socken dit, hvilka ville begagna sig af undervisningen. Ifrån Uleåborg begaf jag mig till Pulkkila kapell, der jag i Länets Guvernörs närvaro i går informerade 7. personer af allmogen inom Piipola socken. I morgon kommer härstädes ännu att meddelas undervisning. Derefter bestämde Guvernören att jag bör infinna mig å Wesikoski bruk inom Pyhäjärvi socken, för att derstädes meddela undervisning åt de af allmogen ifrån Kärsämäki och Pyhäjärvi socknar, som åstunda sådan. Ifrån Wesikoski kommer jag sannolikt att afresa den 14 om aftonen samt hoppas att inträffa den 16 i Jakobsstad, der Herrarna Todén och Krohn önskade att jag skulle göra en terpentint bränning. Ifrån Jakobsstad reser jag enligt föreskriften i Memorialet öfver Wasa till Björneborg, der jag borde inträffa den 19 eller 20, och hvarest jag hoppas att inhändiga uppgifter af Guvernören i Åbo län öfver de orter inom länet, der han önskar hafva undervisningen meddelad, Emedan jag varit tvungen att göra längre resor och hafva större utgifter, än jag vid min afresa ifrån Helsingfors trodde, så var jag tvungen att i Uleåborg lyfta etthundra-defemtio mark utöfver de fyrahundra-defemtio jag redan lyftade derstädes. Vördsammast har jag äran teckna Herr Senatorns

50

ödmjuka tjenare
F. F. Sivén